

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging

1 april 2024

Onderwerp: Quickscan Chardonpark Van Hasseltlaan

Waarnemers: Huub van 't Hart, André Jongeling en Geert van Poelgeest

Aanleiding

Projectontwikkelaar DUWO heeft het voornemen om op haar complex aan de Van Hasseltlaan in de Verzetsheldenbuurt het aantal studentenwoningen te verdubbelen van 700 naar 1200. De Bewonerscommissie Verzetsstrijdersbuurt heeft Natuurlijk Delfland gevraagd om een inventarisatie van de bestaande natuurwaarden en de effecten op het Chardonpark en de ecologische zones langs de Buitenhofdreef en de Van der Slootsingel/Van Breevoortplantsoen. De Bewonerscommissie gaf daarbij de volgende aanzet:

“Het Voorlopig Ontwerp (verder VO) past niet op de kavel. Een zes verdiepingen hoge parkeergarage is dientengevolge in het park geprojecteerd. Tevens is de nieuwe bebouwing tegen de kavelgrens geplaatst, tegen de parkgrenzen aan (noot hvth: gewijzigde VO gaat niet meer uit van parkeergarage in het park, maar van een parkeergarage onder de appartementen, waarbij de rooilijn wel een aantal meters het park in wordt verschoven. Zie verder beschrijving en foto's hieronder.)

Aangezien deze nieuwe bebouwing soms van drie naar zes lagen gaat, zullen alle bomen die daar staan gekapt moeten worden om aan de eisen van daglichttoetreding in de wooneenheden te voldoen. Ook zal het park door deze hoogbouw een aanzienlijk deel van het jaar in de schaduw liggen, daar waar door de ondergrond toch al een probleem met de waterhuishouding is.

Aan de andere kant van het complex ligt de hoofdontsluitingsweg Buitenhofdreef die door de gemeente als ecologische zone is gekwalificeerd. Merkwaardigerwijze is het park (park Chardonpad) niet als zodanig geoormerkt. De gemeente stelt dus ook geen verdere eisen aan DUWO dienaangaande en is kennelijk van mening dat groen ecologisch van belang is als dat door de gemeente zo genoemd wordt, en niet van belang als de gemeente groen/water niet zo noemt. Nu onze vraag. Zou de KNNV ons kunnen helpen om een inventarisatie en waardering te doen van de ecologische kwaliteiten van park Chardonpad en Van der Slootsingel? Die kennis hebben wij niet in huis.”

Quickscan

André Jongeling, Geert van Poelgeest en Huub van 't Hart starten de scan aan de Van der Slootsingel, via het Chardonpark en terug langs de Van Hasseltlaan / Buitenhofdreef. Gebruik is gemaakt van eigen waarnemingen en van waarneming.nl (zie kaartje).

Vogels

Lijst van vogelsoorten waargenomen in of vliegend over het Breevoortplantsoen, Van der Slootsingel, Chardonpark (periode 2019 t/m 2024) 1. Grote Canadese gans 2. Grauwe gans 3. Kolgans 4. Knobbelzwaan (B) 5. Nijlgans (B) 6. Mandarijneend 7. Zomertaling 8. Slobeend 9. Krakeend 10. Smient 11. Wilde eend (B) 12. Wintertaling 13. Kuifeend (B) 14. Fazant 15. Gierzwaluw 16. Koekoek 17. Holenduif 18. Houtduif (B) 19. Turkse Tortel (B) 20. Waterhoen (B) 21. Meerkoet (B) 22.

<https://waarneming.nl/locations/users/107698/>

Dodaars 23. Fuut 24. Scholekster 25. Kievit 26. Regenwulp 27. Wulp 28. Houtsnip 29. Kokmeeuw 30. Stormmeeuw 31. Zilvermeeuw 32. Kleine Mantelmeeuw 33. Visdief 34. Ooievaar 35. Aalscholver 36. Lepelaar 37. Blauwe Reiger 38. Grote Zilverreiger 39. Visarend 40. Wespendif 41. Sperwer 42. Havik 43. Bruine Kiekendief 44. Buizerd 45. Grote Bonte Specht (B) 46. Groene Specht (B) 47. Torenvalk 48. Boomvalk (B, 2020) 49. Slechtvalk 50. Halsbandparkiet (B) 51. Gaai (B) 52. Ekster (B) 53. Kauw 54. Zwarte Kraai (B) 55. Pimpelmees (B) 56. Koolmees (B) 57. Veldleeuwerik 58. Boerenzwaluw 59. Huiswaluw 60. Staartmees (B) 61. Bladkoning 62. Fitis 63. Tjiftjaf (B) 64. Spotvogel 65. Zwartkop (B) 66. Tuinfluiter (B) 67. Goudhaantje 68. Vuurgoudhaantje 69. Winterkoning (B) 70. Boomkruiper (B) 71. Spreeuw 72. Merel (B) 73. Kramsvogel 74. Koperwiek 75. Zanglijster (B) 76. Roodborst (B) 77. Bonte Vliegenvanger 78. Gekraagde Roodstaart 79. Huismus 80. Heggenmus (B) 81. Grote Gele Kwikstaart 82. Vink (B) 83. Keep 84. Appelvink 85. Groenling (B) 86. Grote Barmstij 87. Putter 88. Sijs.

In totaal 88 vogelsoorten, waarvan 9 rode lijst soorten (volgens de lijst van 2016) en 29 broedend (B) in het gebied. Voor een hoogstedelijke omgeving als de Buitenhofdreef is dit een aanzienlijke score.

Figuur 1 Grote hoeveelheid exemplaren van Daslook

Planten

Daslook - *Allium ursinum*, Gevlekte aronskelk - *Arum maculatum*, Paarse morgenster - *Tragopogon porrifolius*, Look-zonder-look - *Alliaria petiolata*, Dagkoekoeksbloem - *Silene dioica*, Donkere ooievaarsbek - *Geranium phaeum*, Robertskruid - *Geranium robertianum*, Groot heksenkruid - *Circaea lutetiana*, Kleine ratelaar - *Rhinanthus minor*, Stinkende gouwe - *Chelidonium majus*, Gewoon speenkruid - *Ficaria verna*, Geel nagelkruid - *Geum urbanum*, Maarts viooltje - *Viola odorata*, Gelderse roos - *Viburnum opulus*,

Opvallend zijn de aanzienlijke hoeveelheden van Gevlekte aronskelk en Daslook. Beide tamelijk zeldzaam. Ze behoren tot de bosflora en de stinsenflora op rijke, tamelijk vochtige, kalkhoudende bodems.

Paddenstoelen

Paarse korstzwam - *Chondrostereum purpureum*, Bleke franjehoed - *Psathyrella candolleana*.

Insecten

Grote groene sabelsprinkhaan - *Tettigonia viridissima*, Elzenhaantje - *Agelastica alni*, Honingbij - *Apis mellifera*, Doodskopzweefvlieg - *Myathropa florea*, Grote meelmot - *Pyralis farinalis*, Schoenlapper - *Vanessa atalanta*.

Figuur 2 Gevlekte aronskelk in aanzienlijke aantallen

Zoogdieren

Bunzing - *Mustela putorius* en van de vleermuizen zijn de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger in het gebied waargenomen. De Gewone dwergvleermuis is een gebouwbewoner, maar overwintert ook in boomholtes en achter loshangend boomschors. De Laatvlieger is een gebouwbewoner. In figuur 9 is een belangrijke vliegroute van vleermuizen afgebeeld van de Montgomerylaan over de Buitenhofdreef langs de Van der Slootsingel. Het kappen van bomen langs deze route moet voorkomen worden.

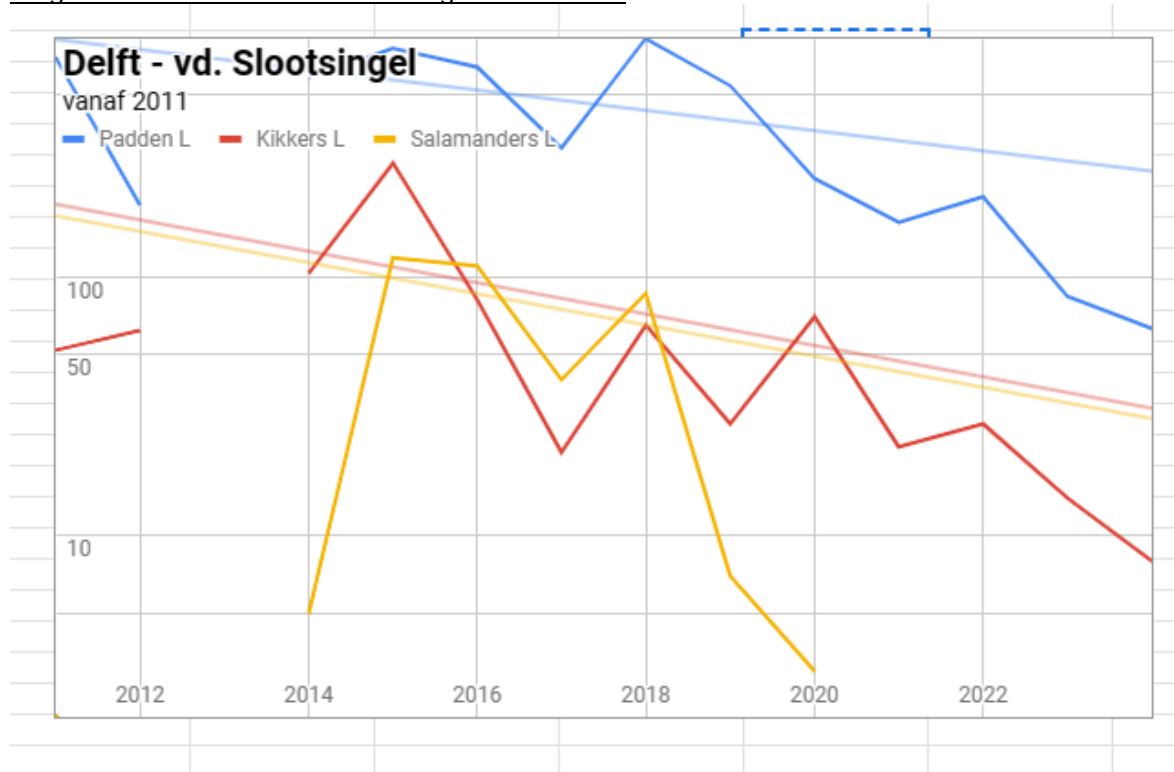
Amfibieën

Vanaf 2011 is Natuurlijk Delfland actief met een team van bewoners in het overzetten van amfibieën aan de Van der Slootsingel. Er is sprake van een *dramatische* achteruitgang van zowel kikkers als padden en met name bij de salamander die vanaf 2021 niet meer is gezien. Zie Spreadsheet en Diagram. De achteruitgang kent vele oorzaken, maar duidelijk is dat biotoopverbetering dringend noodzakelijk is, met meer struiken, meer bloeiende planten voor meer insecten.

Spreadsheet Amfibieën Van der Slootsingel 2011 – 2024 (L = levend † = dood/overreden)

jaar	straat	Amfibieën L	Amfibieën †	Padden L	Padden †	Kikkers L	Kikkers †	Salamanders L	Salamanders †
2011	Slootsingel	754	74	700	65	52	9	2	0
2012	Slootsingel	251	11	189	10	62	1	0	0
2013									
2014	Slootsingel	693	63	585	56	103	4	5	3
2015	Slootsingel	1150	106	758	61	274	27	118	18
2016	Slootsingel	834	91	643	83	81	3	110	5
2017	DE-Slootsingel	375	92	314	78	21	6	40	8
2018	DE-Slootsingel	978	91	827	72	65	2	86	17
2019	DE-Slootsingel	579	77	545	72	27	4	7	1
2020	DE-Slootsingel	312	63	239	48	70	14	3	1
2021	DE-Slootsingel	184	8	162	7	22	1	0	0
2022	DE-Slootsingel	230	25	203	21	27	4	0	0
2023	DE-Slootsingel	98	22	84	22	14	0	0	0
2024	DE-Slootsingel	71	6	63	3	8	3	0	0

Diagram Amfibieën Van der Slootsingel 2011 - 2024

Bomen

De DUWO-plantekening (zie figuur 3) laat zien dat een aantal bomen moet worden gekapt. De ecologische zone tussen de Van Hasseltlaan en de Buitenhofdreef verdwijnt vrijwel geheel door de bouw van appartementsgebouwen in deze zone. Daarbij sneuvelen een aantal bomen die, in elk geval op de tekening, niet gecompenseerd worden. Zie figuur 4.

Figuur 3 DUWO Plantekening

Figuur 4 De ecologische zone aan de Buitenhofdreefzijde een Van Hasseltlaan wordt vrijwel volledig bebouwd, waarbij de bomen rechts op de foto sneuvelen

Aan de zijde van het Chardonpark schuift de rooilijn een aantal meters het park in, waarbij eveneens een aantal volwassen bomen en bosplantsoen zal sneuvelen dat, in elk geval op de tekening, niet gecompenseerd wordt. Zie beide foto's figuur 5.

Figuur 5 De bomen in het Chardonpark die nu al dicht op de bestaande gevels staan, zullen doordat de rooilijn meters het park inschuift, komen te sneuvelen. Hiervoor zowel verlies aan park als aan bomen is geen compensatie voorzien.

Aan de zijde van de ecologische zone van de Van der Slootsingel, waarlangs de vleermuizenroute loopt (zie figuur 7 en 9) sneuvelt een groenstrook met volwassen boom

Aan de zijde van de Buitenstede / Wilhelminalaan sneuvelt de ecologische zone met daarin twee volwassen bomen. Op de foto van figuur 6 betreft het de twee bomen aan de rechterzijde, die tevens beeldbepalend zijn voor het aanzien van de Buitenhofdreef. Voor zowel het verlies aan ecologische zone als voor het verlies van de twee beeldbepalende bomen is geen compensatie voorzien.

Figuur 6 Ecologische zone met twee beeldbepalende bomen aan de Buitenstede / hoek Buitenhofdreef.

Figuur 7 Groenstrook met boom aan de Van der Slootsingelzijde in de vliegroute van de vleermuizen.

Opmerking

De inventarisatie in deze quickscan moet gezien worden als indicatief. Het gaat er om de aanwezige gewone en meer bijzondere soorten te laten zien, zoals deze zich voordoen bij

een gewone, alledaagse wandeling in het park. Hiermee willen we aantonen hoe waardevol deze alledaagse stadsnatuur is en welke kansen zich voordoen om de biodiversiteit te versterken.

Effecten ecologie

In het vigerende Bestemmingsplan Zuidwest deelgebied 2 (Buitenhof/Kerkpolder 28-02-2009) kent de locatie aan de oostzijde de bestemming Groen/Ecologische zone (onderdeel secundaire ecozone Buitenhofdreef); aan de noordzijde de bestemming Groen/Ecologische zone (onderdeel secundaire ecologische zone Breevoortplantsoen/Van der Slootsingel) en aan de westzijde de bestemming Groen van het Chardonpark.

Figuur 8 Bestemmingsplan Zuidwest afbeelding uit PlanUitwerkingsKader Gemeente Delft 13-06-2023

Figuur 9 Afbeelding bestaand groen uit PlanUitwerkingsKader Gemeente Delft 13-06-2023

Uitgangspunt van Natuurlijk Delfland is dat er bij projecten méér natuur terugkomt dat dat er was. Het gemeentelijk beleid gaat uit van 50% groene ruimte bij nieuwbouw. In het PlanUitvoeringsKader (verder PUK) laat de gemeente dit voorschrift helaas vallen, omdat ze denkt dat in dit nieuwbouw- en renovatieproject 50% niet inpasbaar lijkt. De gemeente wil genoeg nemen met randvoorwaarden en gaat daarom ervan uit dat de groene ruimte op maaiveld tenminste gelijk blijft (ca. 30% van het maaiveld). Maar ook deze begrenzing wordt in het PUK aangetast omdat de gemeente het bouwen in de ecologische zone beperkt wil toestaan als er in de totale planontwikkeling een kwalitatieve integrale versterking ontstaat ten aanzien van ecologie, duurzaamheid, groen en water. Daar is dan wel aan toegevoegd de eis dat het oppervlak van de ecologische zone die bebouwd gaat worden, gecompenseerd moet worden op eigen terrein.

In deze Quickscan menen wij aan te tonen dat zelfs deze basale randvoorwaarden niet door DUWO in haar plan zijn opgenomen. Geen compensatie voor verlies aan bomen, geen compensatie voor verlies aan ecologische zone aan de zijde van de Buitenhofdreef en de Van der Slootsingel, geen compensatie voor verlies aan parkoppervlakte aan de zijde van het Chardonpark.

Aanbevelingen

Voor het verkrijgen van een goed beeld van de biodiversiteit in het park is het nodig om verschillende soortgroepen verder in kaart te brengen: de vleermuizen, de vogels, de bomen, de planten, de amfibieën en de insecten. In bomen met holtes, loshangend schors en klimop zullen zich vleermuizen en nesten van vogels bevinden. De kwaliteit van de ecologische verbindingzones moet eveneens verder in kaart worden gebracht om te bepalen welke

verbeteringen in inrichting en beheer kunnen worden getroffen. We hebben begrepen dat DUWO inmiddels zijn plan heeft ingetrokken voor nader beraad. Wij zijn zeker bereid, uiteraard gezamenlijk met de Bewonerscommissie Verzetsstrijdersbuurt, om met DUWO in overleg te gaan.

Tekst en foto's Huub van 't Hart (Natuurlijk Delfland)

PS Bij een renovatie van het studentencomplex zou de plaatsing van standbeelden van de vier betrokken verzetsstrijders zeker een goed idee zijn.

Chardonpark

Cornelis (Kees) Chardon (Delft 1919-Wöbbelin, Duitsland 1945) was een Delfts verzetsman. Hij nam deel aan tal van acties, in het bijzonder in de hulp aan Joden. Tezamen met zijn familie werd hij gearresteerd. Hij overleed kort voor de bevrijding in een Duits concentratiekamp. Het Chardonpad dat door het park loopt is naar hem vernoemd.

© Tekst René & Peter van der Krogt, <https://www.stratenvandelft.nl>

Figuur 10 Chardonpark

Breevoortplantsoen

Hermanus Breevoort (Rotterdam 1909-Neuengamme, Duitsland 1944) was een Delfts fotograaf en verzetsstrijder. Hij heeft veel werk gedaan voor het illegale dagblad 'Het Nieuws' en bij de vervalsing van persoonsbewijzen. Tevens was hij medewerker van Jan van der Sloot, naar wie de nabijgelegen **Van der Slootsingel** is genoemd.

© Tekst René & Peter van der Krogt, <https://www.stratenvandelft.nl>

Van Hasseltlaan

Johan Barthold Frans van Hasselt (Den Haag 1913-Weimar/Buchenwalde, Duitsland 1942) was student aan de Technische Hogeschool te Delft. In november 1940 hield hij een historische redevoering in het trappenhuis van het gebouw voor Weg- en Waterbouwkunde als protest tegen het ontslag van de Joodse hoogleraren. Deze rede werd aanleiding tot de studentenstaking van november 1940, de eerste openlijke verzetsdaad van een groep van enige betekenis na de capitulatie. Hij overleed in een Duits concentratiekamp.

© Tekst René & Peter van der Krogt, <https://www.stratenvandelft.nl>